

przewodnik rowerowy

Pośród pól, łąk i lasów,
jezior i jeziorek, wsi wśród
pagórków położonych

Wydawca

**Łćkie Stowarzyszenie Ekologiczne
ul. Parkowa 12
19-300 Łćk**

Tekst
i opracowanie trasy

Jarostaw Wasilewski

Zdjęcia

Emilia Sigiel

konsultacja merytoryczna

Ewelina Sigiel-Salamonowicz

Opracowanie, skład,
mapy

**EURO PILOT Sp. z o.o.
ul. S. Konarskiego 3
01-355 Warszawa
tel. +48 22 664 37 20, +48 22 664 50 91
www.europilot.com.pl**

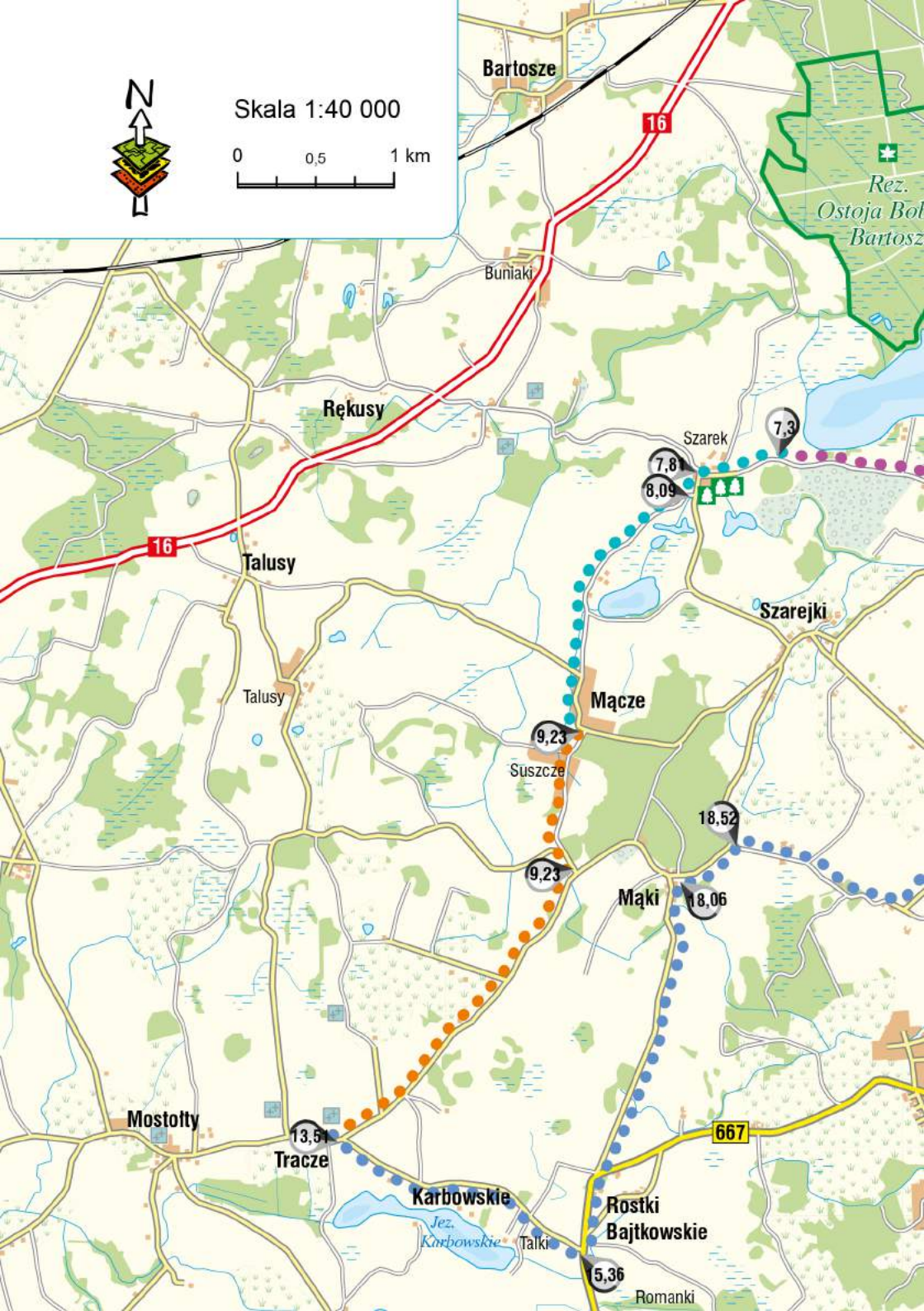
..Czy znajduje się w Polsce wiele miejsc, gdzie można bez obaw oddychać pełną piersią, gdzie w przerwie między zabawą na plaży orzeźwić się kąpielą w jeziorze? Odbyć wycieczkę do lasu po kwiaty i owoce a potem bez strachu ugasić pragnienie wodą prosto z kranu? Właśnie takim miastem jest Ełk. Jedno z największych miast regionu, które usytuowane jest na Mazurach w „Zielonych Płucach Polski” nad rzeką i jeziorem o tej samej nazwie Ełk”. Tak właśnie piękno powiatu ełckiego opisuje A. Charaszewicz, M. Kopera, A. Sosnowska, w książce „Oblicza Polski północno-wschodniej”. Natomiast K. Panasik, w przewodniku „Warmia i Mazury przewodnik po regionie” tak widzi ten kawałek ziemi: „Patrząc na mapę powiatu nasuwa się tu jedyne trafne skojarzenie z sylwetką barwnego motyla w spokojnym locie. Tak zróżnicowana konfiguracja terenu powiatu ełckiego dodaje swojego uroku i piękna tutejszemu krajobrazowi. Wzniesienia porośnięte lasami, opadające ku pojeziernym obniżeniom terenu tworzą interesująco tajemnicze zakątki”. Powiat ełcki ze swoimi urozmaiconymi krajobrazami i mnogością jezior jest terenem bardzo atrakcyjnym do uprawiania turystyki rowerowej. Dla amatorów tej formy turystyki proponujemy szereg tras rowerowych, bazujących i na utwardzonych ścieżkach rowerowych miast, ale i wiodących również polnymi drogami, czy wąskimi, często trudnymi do pokonania ścieżkami. Ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu i zróżnicowany rodzaj nawierzchni, po których trasy przebiegają, zalecamy wykorzystanie roweru górskiego. Mamy nadzieję, że nawet Ełczanie, będący, na co dzień z rowerem za pan brat, odkryją w tych trasach coś nowego i ciekawego dla siebie.

Zapraszamy na około 31 kilometrową przejażdżkę ścieżką rowerową. Ścieżka wiedzie pośród pagórków, pól, łąk i lasów. Na trasie odnaleźć można gładkie już wiejskie krajobrazy, m.in. – polne drogi, przy których rosną wiekowe, rosochate wierzby. Możliwość podziwiania rozległej panoramy z punktu widokowego na wzgórzu Bunelka. Na trasie jeziora: Ełckie, Szarek, Mącze, Karbowskie, rzeka Ełk. Ścieżka rowerowa nie jest oznakowana w terenie. Czasami w terenie łączy się z oznakowanym szlakiem niebieskim.

Skala 1:40 000

0 0,5 1 km

Bartosze

16

Rez.
Ostoja Bob
Bartosze

Buniaki

Rękusy

Szarek

Szarejki

16

Talusy

Mącze

Talusy

Suszczę

18,52

Mąki

18,06

9,23

Mostottoy

Tracze

13,51

Karbowski
Jez.
Karbowski

Taki

Rostki
Bajtkowskie

5,36

Romanki

667

- Trasa rowerowa z podziałem na odcinki
- Droga krajowa z numeracją
- Droga wojewódzka z numeracją
- Droga lokalna główna
- Droga inna
- Droga polna lub leśna
- Kolej
- Kolej wąskotorowa
- Bocznicza kolejowa
- Zabudowa
- Cmentarz
- Las z liniami oddziałowymi
- Łąka; teren podmokły
- Sad, ogródek działkowy
- Jezioro; rzeka
- Kościół; ruiny zamku
- Szpital
- Kąpielisko; plaża
- Przystań wodna
- Rezerwat przyrody
- Drzewo pomnik przyrody

Przebieg trasy:

CEE – Chruściele – Bunelka (punkt widokowy) – Szarek – Mącze –
Karbowskie – Rostki Bajtkowskie – Mąki – Szarejki – Maleczewo – Nowa
Wiś Etcka – Barany – Etka

Dystans: ~ 30,6 km

utwardzone ścieżki
rowerowe: 4,75 km ~ 5,5%

asfalt: 9,37 km ~ 0,6%

drogi gruntowe: 13,3 km ~ 3,5%

ścieżki gruntowe: 3,18 km ~ 0,4%

Czas przejazdu: 3-4 godziny

Przydatne informacje:

↑ kierunek jazdy – prosto

← kierunek jazdy – w lewo

→ kierunek jazdy – w prawo

! miejsca, w których należy zachować
szczególną uwagę

0,0
Start

Centrum Edukacji Ekologicznej w Etce – Placówka oświatowa wychowania pozaszkolnego, jednostka organizacyjna Urzędu Miasta w Etce. Głównym zadaniem Centrum Edukacji Ekologicznej jest propagowanie idei ekorozwoju oraz kształtowanie społecznego poparcia dla ekologicznych działań samorządu. Zadanie

realizowane jest poprzez prowadzenie edukacji ekologicznej i przyrodniczej, rozwijanie turystyki i krajoznawstwa, inspirowanie ruchu ochrony środowiska, współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną i regionalną, wspieranie i upowszechnianie idei samorządności oraz wspieranie i promowanie inicjatyw samorządu lokalnego zmierzających do podniesienia jakości środowiska i życia mieszkańców. W swojej ofercie Centrum proponuje: jednodniowe zajęcia z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej dla przedszkoli, dzieci i młodzieży szkolnej, konferencje, seminaria, warsztaty dla dorosłych, wydawnictwa oraz festyny i konkursy.

0,0
→ km

Stojąc twarzą do budynku CEE skręcamy na prawo i zaczynamy przejażdżkę po polbrukowej ścieżce rowerowej, która sąsiaduje bezpośrednio z pieszym ciągiem spacerowym. Przejeżdżamy promenadą spacerową przez „Zielony mostek” u ujścia rzeki Ełk do Jeziora Ełckiego. Przejeżdżamy bezpośrednio nad brzegiem Jeziora Ełckiego.

Jeziro Etckie jest 12-tym, co do głębokości i 120-tym, co do wielkości jeziorem w Polsce, położonym na wysokości 120 m n.p.m., o powierzchni 380 ha i głębokości maksymalnej 56 m. Jeziro Etckie utrzymuje się w II klasie czystości.

***Etcka promenada** – Jedna z wielu atrakcji Etku, która sytuowana jest wzdłuż brzegu jeziora, które leży w samym centrum miasta, jest ulubionym miejscem spotkań i spacerów. Piękny deptak, stylowe latarnie i ławeczki, a do tego mnóstwo zieleni i woda sprawiają, że na promenadzie skupiło się życie kulturalne miasta.*

0,85
← km

Skręcamy w lewo w ulicę Zamkową. Przejeżdżamy przez most na Jeziorze Etckim z 1910 r. prowadzący na Wyspę Zamkową. Po obu stronach mamy widok na Jezioro Etckie. Po prawej pozostałości zamku krzyżackiego.

***Zamek krzyżacki** – W odległych czasach na wysepce Jeziora Etckiego powstała pierwsza strażnica Jaćwingów. Krzyżacy wzniesli*

tam w latach 1398–1406 drewniany zamek, którego budowę nadzorował ówczesny komtur bałgijski, późniejszy Wielki Mistrz Zakonu – Ulrich von Jungingen. Zamek, połączony z lądem drewnianym zwodzonym mostem, miał istotne znaczenie strategiczne oraz dawał dobre zabezpieczenie okolicznej ludności. W roku 1410 został zburzony przez wojska polskie pod wodzą Władysława Jagiełły, ale niebawem go odbudowano, już, jako zamek ceglany. Po sekularyzacji zakonu w 1525 roku ełcki zamek stał się siedzibą starosty, potem także sądów. Duży pożar w 1833 roku wymusił remont, który zmienił zasadniczo wygląd dawnej warowni, zaadaptowanej na więzienie. W XIX wieku wyspę połączono z lądem groblą, czyniąc ją półwyspem. Na wyspę zamkową na Jeziorze Ełckim prowadzi most z zachowanymi do dziś pozostałościami po oświetleniowych lampach gazowych.

1,37
← km

Na ul. Zamkowa 7 (koniec grobli na ul. Zamkowej) wjeżdżamy w lewo w ścieżkę gruntową nad jeziorem; jedziemy oznakowanym szlakiem niebieskim. Ścieżka wiedzie brzegiem Jeziora Ełckiego. Po przejechaniu 70 m, po lewej, nad brzegiem jeziora leży okazały gład narzutowy. Odcinek bardzo malowniczy, lecz trudny, gdyż przejazd utrudniają powalone drzewa.

3,42
→ km

Na rozwidleniu ścieżek wybieramy kierunek w prawo i wjeżdżamy na ścieżkę gruntową, trzymając się szlaku niebieskiego. Oddalamy się tym samym od Jeziora Ełckiego.

4,02
! → km

Wjeżdżamy na ruchliwą drogę asfaltową na łuku zakrętu (miejsce niebezpieczne, w którym należy zachować szczególną ostrożność). Przepust na kanale łączącym jeziora: Ełckie i Szarek. Przejeżdżamy przez wieś Chrusciele. Droga wiedzie pomiędzy dwoma jeziorami: Ełckim – z lewej i jeziorem Szarek – z prawej.

Jezioro Szarek – (120,5 m. n.p.m., powierzchnia – 132 ha, długość – 2125 m, szerokość – 1160 m, głębokość maksymalna – 4,7 m, głębokość średnia – 2,3 m, III klasa czystości). Jezioro położone w sąsiedztwie Ełku, na zachodnich obrzeżach Jeziora

5,42
→ km

Etckiego. Jest to płytki zbiornik o miernie rozwiniętej linii brzo-
wej. Dno wyrównane, z zalegającymi osadami o niewielkiej miąż-
szości. Jezioro łączy się wąskim odpływem z Jeziorem Etckim.

Skrzyżowanie z drogą gruntową prowadzą-
cą do wsi Szarek. Skręcamy w prawo w drogę
gruntową. Po prawej widzimy jezioro Szarek.
Widoczny po drugiej stronie jeziora las, to re-
zerwat faunistyczny „Ostoja bobrów Bartosze”.

Rezerwat faunistyczny „Ostoja bobrów Bartosze” – W Barto-
szach znajduje się jedyny na terenie powiatu etckiego faunistycz-
ny rezerwat przyrody Ostoja Bobrów Bartosze o powierzchni
190 ha. Z trzech stron otaczają go jeziora. W rezerwacie zna-
leźć można ponad 270 gatunków roślin, a także interesują-
ce okazy miejscowej fauny. Obejmuje on silnie podtopione

torfowisko niskie porośnięte brzozą z bogatym podszytem, złożonym z wierzby, kruszyny i świerka. Torfowisko jest miejscem gnieźdzenia się bobrów. W otoczeniu bory sosnowe.

7,30
↑ km

Po lewej widzimy Wzgórze Bunelka. Na szczycie wzniesienia widać ścieżkę, następnie kamienne schody. Przejeżdżamy przez wieś Szarek. Możliwość podziwiania koni ze stadniny Szarek.

Wzgórze Bunelka (167 m. n.p.m.) . Punkt widokowy. Na szczycie znajduje się cmentarz z 1915 roku. Na kamiennym cokole ustawiony jest 6 -metrowy drewniany krzyż i marmurowa tablica o treści: **CMENTARZ WOJENNY „BUNELKA” 1914–1918 MIEJSCE SPOCZYNKU 23 ŻOŁNIERZY NIEMIECKICH I 64 ROSYJSKICH w języku polskim i niemieckim.**

7,81
← km

Szarek; skrzyżowanie dróg. Skręcamy w lewo i przejeżdżamy przez wieś Szarek. Po lewej, w dawnym parku przypałacowym widoczne okazałe dęby (pomniki przyrody). Niestety, te dęby oraz pomnikowy żywotnik olbrzymi są niedostępne dla turystów, ponieważ znajdują się na terenie prywatnym. Na jednym z budynków mieszkalnych interesujące murale.

8,09
→ km

Szarek; skrzyżowanie z drogą gruntową; przy skrzyżowaniu przydrożny krzyż. Skręcamy w prawo na Mące oznakowanym szlakiem niebieskim. Po lewej widzimy zabudowania wsi Mące i Jezioro Mące.

9,23
→ km

Skrzyżowanie dróg polnych w Mączach. Skręcamy na prawo w drogę gruntową na oznakowany szlak niebieski. Przejeżdżamy przez wieś Mączce.

10,06
→ km

Skrzyżowanie w Mączach, przy skrzyżowaniu przydrożny krzyż. Skręcamy w prawo oznakowanym szlakiem niebieskim. Przejeżdżamy przez wieś Mączce.

10,26
! ← km

Skrzyżowanie dróg polnych. Skręcamy w lewo oznakowanym szlakiem niebieskim. Przejeżdżamy zapomnianą drogą polną. Droga w prawo prowadzi do „Ekoosady Mączce”, gdzie mieszkają trzy rodziny, prowadzące gospodarstwa ekologiczne.

11,14

→ km

Skrzyżowanie z drogą asfaltową. Skręcamy w prawo oznakowanym szlakiem niebieskim. Droga pnie się pod górę. W końcu jesteśmy na szczycie rozległego wzniesienia (175 m.n.p.m.), z którego roztacza się malowniczy widok.

13,51

← km

Skrzyżowanie z drogą gruntową. Skręcamy w lewo na Karbowskie. Po prawej widoczne w dole, zarastające Jezioro Karbowskie. Przejedźdżamy przez wieś Karbowskie.

***Jezioro Karbowskie** – Jezioro Bajtkowo Małe (Karbowskie) położone jest koło miejscowości Karbowskie. Powierzchnia lustra wody wynosi 25,6 ha. Jezioro jest płytkie. Jego maksymalna*

głębokość wynosi 5,2 m, a głębokość średnia 2,1 m. Widać wyraźny podział na dwie części – część zachodnia, płytka, całkowicie zarośnięta roślinnością zanurzoną, z dużymi osadami mułu, oraz część wschodnia, głębsza, z ubogą roślinnością.

15,36
! ← km

Skrzyżowanie z drogą nr 667. Skręcamy w lewo na Rostki – Ełk. Wieś Rostki Bajtkowskie. Odcinek niebezpieczny (zjazd z drogi nr 667 odbywa się na łuku zakrętu).

15,90
← km

Skrzyżowanie z drogą gruntową. Skręcamy w lewo na Mąki. Długi zjazd połą drogą pośród roschatych wierzb.

17,87
↑ km

Wieś Mąki.
Przejeżdżamy prosto przez wieś Mąki.

18,06
→ km

Skrzyżowanie w Mąkach; Przy skrzyżowaniu – przydrożny krzyż. Skręcamy w prawo na Szarejki – Ełk. Wieś Mąki. Po drugiej stronie drogi duża kępa rdestu sachalińskiego (jedynej z najbardziej okazałych bylin).

18,52

→ km

Skrzyżowanie z drogą gruntową. Skręcamy w prawo na Farmę Mazurską. Przejazd pośród pól i łąk.

19,10

↑ km

Jadąc prosto po lewej stronie widzimy Farmę Mazurską.

19,84

← km

Skrzyżowanie dróg polnych; Przy skrzyżowaniu – przydrożny krzyż. Skręcamy w lewo do Malczewa.

20,74

→ km

Malczewo, skrzyżowanie z drogą asfaltową. Skręcamy na prawo do Nowej Wsi Etckiej. Przejeżdżamy przez wieś Maleczewo.

21,91

↑ km

Nowa Wieś Etcka, przejazd kolejowy. Jedziemy prosto. Za przejazdem widoczne są stojące wzdłuż ulicy tzw. „kochówki” – charakterystyczne domki mieszkalne, budowane za czasów rządów Ericha Kocha, gaulaitera Prus Wschodnich.

22,37

← km

Skrzyżowanie w Nowej Wsi Etckiej. Przed skrzyżowaniem – po prawej, kościół parafialny (budowla współczesna). Za skrzyżowaniem – po lewej, budynek dawnego młyna, mieszczący obecnie małą elektrownię wodną.

22,62

← km

Most i jaz na rzece Etk. Za mostem skręcamy w lewo. Po lewej widzimy rzekę Etk.

Rzeka Ełk – Rzeka na Pojezierzu Mazurskim, prawy dopływ Biebrzy, długość 114 km. Rzeka Ełk jest prawobrzeżnym dopływem Biebrzy. Swój początek bierze na Szeskiej Górze koło Gołdapi. Początkowy odcinek rzeki (do ujścia do jeziora Łaśmiady) nosi nazwy Czarna Struga i Łażna Struga. Nazwę Ełk przybiera po przepłynięciu Jeziora Ełckiego w kierunku południowym. Uchodzi do Biebrzy wokolicach miejscowości Osowiec, położonej na obszarze Bagien Biebrzańskich.

22,97
↑ km

Przejazd kolejowy. Koniec Nowej Wsi Ełckiej. Jedziemy prosto drogą gruntową. Z lewej – widoczny most kolejowy na rzece Ełk. Przed nami – las.

24,10

↑ km

Wieś Barany. Jedziemy prosto droga asfaltową.
Przejeżdżamy przez wieś Barany.

24,70

→ km

Skrzyżowanie dróg, skręcamy w prawo na Ełk.
Przejeżdżamy przez wieś Barany. Przejeżdżamy ul. Baranki. Po lewej – szpital „Pro – Medica”.

26,02

→ km

Skrzyżowanie z ul. Jesienną, skręcamy w lewo
w ulicę Jesienną i jedziemy polbrukiem. Na
rogu ulic: Baranki i Jesiennej – budynki Caritas.

26,19

→ km

Skrzyżowanie, skręcamy w prawo w ulicę
Jesienną 5 i przejeżdżamy nieutwardzoną drogą
osiedlową.

26,37
→ km

Skracamy w lewo w ścieżkę gruntową nad Jeziorem Ełckim. Po lewej zachodnie, najpłytsze płośo Jeziora Ełckiego.

26,76
→ km

Ujście kolektora wód deszczowych. Jedziemy prosto ścieżką gruntową. Po lewej zachodnie płośo Jeziora Ełckiego.

26,90
→ km

Jedziemy prosto i wjeżdżamy na ścieżkę rowerową. Ścieżka rowerowa przecina półwysyp Lisi Ogon. Po prawej Osiedle Jeziorna, Szkoła Podstawowa nr 5 i hala sportowa MOSiR.

27,63
→ km

Promenada spacerowa nad Jeziorem Ełckim, po lewej widzimy pomost na Jeziorze Ełckim. Ścieżka rowerowa skręca lekko w prawo

i prowadzi wzdłuż wybrzeża Jeziora Ełckiego. Z pomostu widok na środkowy basen Jeziora Ełckiego (największy i najgłębszy), miasto, wyspę zamkową i most na Jeziorze Ełckim). Po prawej widzimy osiedle Jeziorna. Przejeżdżamy wzdłuż wybrzeża Jeziora Ełckiego. Na wysokich skarpach nad brzegiem jeziora występuje roślinność kserotermiczna. Przejeżdżamy przez tereny plaży miejskiej. Po prawej widzimy pole namiotowe i korty tenisowe, po lewej – zatoka Jeziora Ełckiego z kąpieliskiem miejskim.

Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku.

30,62
→ km

Koniec trasy.

Sfinansowano z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Olsztynie

Centrum Edukacji Ekologicznej w Ełku
ul. Parkowa 12
19-300 Ełk
tel.: 87/610 16 24
www.cee.elk.pl

